

FIȘA DISCIPLINEI

Teologia biblică Noul Testament (Evangheliile)

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca
1.2. Facultatea	Teologie Reformată și Muzică
1.3. Departamentul	Teologie Reformată și Muzică
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclul de studii	Licență (BA)
1.6. Programul de studii / Calificarea	Teologie reformată didactică
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Teologia biblică Noul Testament (Evangheliile)				Codul disciplinei		TLM1201			
2.2. Titularul activităților de curs			Dr. Lészai Lehel								
2.3. Titularul activităților de seminar			Dr. Lészai Lehel								
2.4. Anul de studiu		I.	2.5. Semestrul		2	2.6. Tipul de evaluare		E	2.7. Regimul disciplinei		DF

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual (14), suport de curs (14), bibliografie și notițe (8) (AI)					36
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					14
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					38
Tutoriat (consiliere profesională)					9
Examinări					8
Alte activități [comunicare bidirecțională cu titularul de disciplină]					1
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				98	
3.8. Total ore pe semestru				154	
3.9. Numărul de credite				6	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Abilitatea de a înțelege cunoștințele istorice de bază și natura cărților Scripturii

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Smartboard, Microsoft Teams, Sfânta Scriptură
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Smartboard, Microsoft Teams, Sfânta Scriptură, Biblioteca Facultății

6.1. Competențele specifice acumulate¹

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

Competențe profesionale/esențiale	Competențe cognitive • predă texte religioase • interpretează texte religioase
Competențe transversale	• dă dovadă de curiozitate • practică ascultarea activă • demonstrează credibilitate, este onest

6.2. Rezultatele învățării

Cunoștințe	Studentul: - descrie conținutul și istoria textelor biblice, precum și mesajul lor literal și simbolic
Aptitudini	Studentul: - aplică metode exegetice, inclusiv cu ajutorul unor discipline auxiliare
Responsabilități și autonomie	Studentul: - distinge între diferitele sensuri ale textului biblic (literal, metaforic, simbolic, mistic etc.) și interpretează conținutul acestora pentru a se dezvolta spiritual și pentru a-i ajuta pe alții în dezvoltarea spirituală, pentru a aplica, corespunzător evenimente și texte biblice în contexte didactice și/sau liturgice

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Dobândirea cunoștințelor de bază despre Evanghelii
7.2 Obiectivele specifice	• Înțelegerea originii, destinatarilor, scopul, caracteristicile, structura, autorul, locul și timpul originii Evangheliilor și caracteristicile acestora • Învățare despre Noul Testament și canonul creștin • Învățare despre istoria Noului Testament • Introducerea conținutului și a temelor de bază ale Evangheliilor

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere	Prelegere, abordarea istoriei canonice	
2. Limba originală a Noului Testament și transmiterea materialului său	Prelegere, abordarea istoriei canonice	
3. Copii ale manuscriselor, traduceri și citate	Prelegere, abordarea istoriei canonice	

4.	Canonul Noului Testament	Prelegere, abordarea istoriei canonice	
5.	Problema sinoptică	Prelegere interactivă	
6.	Evangelia după Matei 1–11	Prelegere interactivă	
7.	Evangelia după Matei 12–21	Prelegere interactivă	
8.	Evangelia după Matei 22–28	Prelegere interactivă	
9.	Evangelia după Marcu 1–8	Prelegere interactivă	
10.	Evangelia după Marcu 9–16	Prelegere interactivă	
11.	Evangelia după Luca 1–17	Prelegere interactivă	
12.	Evangelia după Luca 18–24	Prelegere interactivă	
13.	Evangelia după Ioan 1–10	Prelegere interactivă	
14.	Evangelia după Ioan 11–21	Prelegere interactivă	

Bibliografie

1. Ablonczy Dániel: *Máté evangéliuma*. Budapest, 1998.
2. Aebi, Ernst: *Rövid bevezetés a Bibliába*. Primo, Budapest, 1985.
3. Balla Péter: *Az újszövetségi iratok és kanonikus gyűjteményük kialakulásának története. Bevezetéstani alternatívák*. Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kara, Budapest, 2005.
4. Benyik György: *Az Újszövetségi Szentírás keletkezés és kutatástörténete*. JATEPress, Szeged, 1996.
5. *Biblia magyarázó jegyzetekkel*. Kálvin János kiadó, Budapest, 1996.
6. *Bibliai Atlasz*. Református Sajtóosztály, Budapest, 1984.
7. Budai Gergely – Herczeg Pál: *Az Újszövetség története*. A Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1985.
8. Bovon, François: *Das Evangelium nach Lukas*. Benziger Verlag – Neukirchener Verlag, Zürich – Neukirchen-Vluyn, EKKNT III/1: 1989, III/2: 1996.
9. Bruce, F. F.: *Az Újszövetség megbízhatósága*. Evangéliumi kiadó, London, 1959.
10. Cranfield, C. E. B.: *The Gospel According to Saint Mark*. Cambridge University Press, Cambridge, 1989.
11. *Das Neue Testament Deutsch kommentár sorozat*, Göttingen, 1979–1985.
12. Hagner, Donald: *Matthew 1–2*. Word Biblical Commentary 33A–B, Dallas, Texas, 1993–1995.
13. Dóka Zoltán: *Márk evangéliuma*. Hévizgyörki Evangélikus Egyházközség Budapest, 2005².
14. English, Donald: *The Message of Mark. The Mystery of Faith*. The Bible Speaks Today kommentár sorozat, InterVarsity Press, Leicester, England, 1992.
15. Farkas Ignác: *Jézus példázatai és hasonlatai*. Magyarországi Református Egyház Zsinatának Tanulmányi Osztálya, Budapest, 1979.
16. Farkasfalvy Dénes: *Bevezetés az újszövetségi Szentírás könyveihez*. Szent István Társulat, Budapest, 1997.
17. France, R. T.: *Matthew*. Tyndale New Testament Commentaries sorozat, InterVarsity Press – William B. Eerdmans Publishing Company, 1992, Leicester, England – Grand Rapids, Michigan.
18. Geréb Zsolt: *Újszövetségi tanulmányok*. Partium Kiadó, Nagyvárad, 2005.
19. Gnllka, Joachim: *Márk*. Ford.: Turay Alfréd. Agapé, Szeged, 2000.
20. Gooding, David: *Az evangélium Lukács szerint. A harmadik evangélium új megvilágítása*. Evangéliumi kiadó, Budapest, 1993.
21. Guelich, Robert A. and Craig Evans: *Mark 1*. WBC 34A, Word Books, Dallas, Texas, 1989.
22. Hagner, Donald A.: *Matthew 1–2*. WBC 33A–B, Word Books, Dallas, Texas, 1993–1995.
23. Hendriksen, William: *Luke*. New Testament Commentary, The Banner of Truth Trust, Edinburgh, 1984.
24. Hendriksen, William: *Mark*. New Testament Commentary, The Banner of Truth Trust, Edinburgh, 1987.
25. Hendriksen, William: *Matthew*. N. Testament Commentary, The Banner of Truth Trust, Edinburgh, 1989.
26. Hooker, Morna D.: *The Gospel According to St. Mark*. Black's New Testament Commentaries. A & C Black, London, 1991.
27. Jakubinyi György: *Máté evangéliuma*. Szent István Társulat, Budapest, 1991.
28. Jeremias, Joachim: *Jézus példázatai*. Budapest, 1991.
29. Karner Károly: *Máté evangéliuma*. Keresztyén Igazság, Sopron, 193
30. Kálvin János: *Evangéliumi harmónia*. Rábold Gusztáv fordítása. Kolozsvár–Székelyudvarhely–Budapest, 1939–1942.
31. Kecskeméthy István: *Gyakorlati kommentár Márk evangéliomához*. Grafica, Kolozsvár, 1933.
32. Kozma Zsolt: *Jézus Krisztus példázatai*. Iránytű Alapítvány, Gödöllő, 2002.
33. Lészai Lehel: *A tanítványok elhívása és küldetése a szinoptikus evangéliumokban*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2008.
34. Lészai Lehel: *Discipleship in the Synoptics*. Evangelische Verlagsanstalt, Leipzig, 2017.
35. Lészai Lehel: *Újszövetségi bibliokateológia*. Egyetemi Műhely Kiadó, Kolozsvár, 2012.

36. Lészai Lehel: The disciples in Hellenism and Rabbinism. From Movement to Inheritance. Hidden Assets from the Treasury of Hungarian Reformation. Series Refo500 Academic Studies (R5AS). Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen, 2019. 83–96.
37. Lészai Lehel: Az adakozás mint istentisztelet. Ünneplő ember a közösségben. Szent István Társulat az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Budapest, 2019. 249–256.
38. Lészai Lehel: Encounter at the Well between Judaism and Samaritanism. A Life Changing Experience. Meeting God in the Other. Orientalia-patristica-oecumenica, Volume 16. LIT Verlag, Berlin-Münster-Wien-Zürich-London, 2019. 197–208.
39. Lészai Lehel: Jesus' Commission to His Disciples. Bibliaértelmezés. Korok, módszerek, kontextusok. Bibelbedeutung. Epochen, Methoden, Kontexte. Biblical Interpretation. Eras, Methods, Contexts. JATEPress, Szeged, 2020, 105–119.
40. Lészai Lehel: Tanítványi létforma. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2022.
41. Luz, Ulrich: Das Evangelium nach Matthäus. Benziger Verlag – Neukirchener Verlag, Zürich – NeukirchenVluyn, EKKNT I/1: 1985, I/2: 1990 (19962), I/3: 1997, I/4: 2002a.
42. Morris, Leon: Luke. Tyndale New Testament Commentaries sorozat, InterVarsity Press – William B. Eerdmans Publishing Company, 1990, Leicester, England – Grand Rapids, Michigan.
43. Nestle–Aland: Novum Testamentum Greece. Ed. 27. (Introduction/Einführung). Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 199327.
44. Nolland, John: Luke 1–3. Word Biblical Commentary 35A–B–C. Word Books, Dallas, Texas, 1989–1997.
45. Page, Andrew: Das MarkusExperiment. Jesus kennen lernen mit dem MarkusEvangelium. VTR, Nürnberg, 2004.
46. Pröhle Károly: Lukács evangéliuma. Evangélikus Egyetemes Sajtóosztály, Budapest, 1991.
47. Ravasz László: Az Újszövetség magyarázata I–II. Református Egyház Zsinati Irodájának Sajtóosztálya, Bp, 1991.
48. Ravasz László: Az Újszövetség magyarázata III. A Református Egyház Zsinati Irodájának Sajtóosztálya, Bp, 1991.
49. Rienecker, Fritz: Das Evangelium des Markus. Wuppertaler Studienbibel. R. Brockhaus Verlag – Brunnen Verlag, Wuppertal – Giessen, 1983.
50. Spinetoli, Ortensio da: Máté: Az egyház evangéliuma. Ford.: Turay Alfréd. Agapé, Szeged, 1998.
51. Spinetoli, Ortensio da: Lukács: A szegények evangéliuma. Ford.: Turay Alfréd. Agapé, Szeged, 1996.
52. Stott, R. W. John: The Message of the Sermon on the Mount. The Bible Speaks Today kommentár sorozat, InterVarsity Press, Leicester, 19932.
53. Szathmáry Sándor: Bibliaismeret II. Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya, Budapest, 19952.
54. Szinopszis. Kálvin János kiadó, Budapest, 1994.
55. Varga Zsigmond J.: Újszövetségi bevezetés. A Református Zsinati Iroda Doktorok Kollégiumának Főtitkári Hivatala, Budapest, 2000.
56. Wilcock, Michael: The Message of Luke. The Saviour of the World. The Bible Speaks Today kommentár sorozat, InterVarsity Press – Downers Grove, Leicester, England – Illinois, USA, 1979.
57. Wuppertaler Studienbibel kommentár sorozat. Wuppertal, 1961–1973.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Introducere	Prezentările studenților, discuții	
Limba originală a Noului Testament și transmiterea materialului său	Prezentările studenților, discuții	
Copii ale manuscriselor, traduceri și citate	Prezentările studenților, discuții	
Canonul Noului Testament	Prezentările studenților, discuții	
Problema sinoptică	Prezentările studenților, discuții	
Evangelhia după Matei 1–11	Prezentările studenților, discuții	
Evangelhia după Matei 12–21	Prezentările studenților, discuții	
Evangelhia după Matei 22–28	Prezentările studenților, discuții	
Evangelhia după Marcu 1–8	Prezentările studenților, discuții	
Evangelhia după Marcu 9–16	Prezentările studenților, discuții	
Evangelhia după Luca 1–17	Prezentările studenților, discuții	
Evangelhia după Luca 18–24	Prezentările studenților, discuții	
Evangelhia după Ioan 1–10	Prezentările studenților, discuții	
Evangelhia după Ioan 11–21	Prezentările studenților, discuții	
Bibliografie		
1. Ablonczy Dániel: <i>Máté evangéliuma</i>. Budapest, 1998. 2. Aebi, Ernst: <i>Rövid bevezetés a Bibliába</i>. Primo, Budapest, 1985. 3. Balla Péter: <i>Az újszövetségi iratok és kanonikus gyűjteményük kialakulásának története. Bevezetéstani alternatívák</i>. Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kara, Budapest. 2005.		

4. Benyik György: *Az Újszövetségi Szentírás keletkezés és kutatástörténete*. JATEPress, Szeged, 1996.
5. *Biblia magyarázó jegyzetekkel*. Kálvin János kiadó, Budapest, 1996.
6. *Bibliai Atlasz*. Református Sajtóosztály, Budapest, 1984.
7. Budai Gergely – Herczeg Pál: *Az Újszövetség története*. A Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1985.
8. Bovon, François: *Das Evangelium nach Lukas*. Benziger Verlag – Neukirchener Verlag, Zürich – NeukirchenVluyn, EKKNT III/1: 1989, III/2: 1996.
9. Bruce, F. F.: *Az Újszövetség megbízhatósága*. Evangéliumi kiadó, London, 1959.
10. Cranfield, C. E. B.: *The Gospel According to Saint Mark*. Cambridge University Press, Cambridge, 1989.
11. *Das Neue Testament Deutsch kommentár sorozat*, Göttingen, 1979–1985.
12. Hagner, Donald: *Matthew 1–2*. Word Biblical Commentary 33A–B, Dallas, Texas, 1993–1995.
13. Dóka Zoltán: *Márk evangéliuma*. Hévizgyörki Evangélikus Egyházközség Budapest, 2005².
14. English, Donald: *The Message of Mark. The Mystery of Faith*. The Bible Speaks Today kommentár sorozat, InterVarsity Press, Leicester, England, 1992.
15. Farkas Ignác: *Jézus példázatai és hasonlatai*. Magyarországi Református Egyház Zsinatának Tanulmányi Osztálya, Budapest, 1979.
16. Farkasfalvy Dénes: *Bevezetés az újszövetségi Szentírás könyveihez*. Szent István Társulat, Budapest, 1997.
17. France, R. T.: *Matthew*. Tyndale New Testament Commentaries sorozat, InterVarsity Press – William B. Eerdmans Publishing Company, 1992, Leicester, England – Grand Rapids, Michigan.
18. Geréb Zsolt: *Újszövetségi tanulmányok*. Partium Kiadó, Nagyvárad, 2005.
19. Gnifka, Joachim: *Márk*. Ford.: Turay Alfréd. Agapé, Szeged, 2000.
20. Gooding, David: *Az evangélium Lukács szerint. A harmadik evangélium új megvilágítása*. Evangéliumi kiadó, Budapest, 1993.
21. Guelich, Robert A. and Craig Evans: *Mark 1*. WBC 34A, Word Books, Dallas, Texas, 1989.
22. Hagner, Donald A.: *Matthew 1–2*. WBC 33A–B, Word Books, Dallas, Texas, 1993–1995.
23. Hendriksen, William: *Luke*. New Testament Commentary, The Banner of Truth Trust, Edinburgh, 1984.
24. Hendriksen, William: *Mark*. New Testament Commentary, The Banner of Truth Trust, Edinburgh, 1987.
25. Hendriksen, William: *Matthew*. N. Testament Commentary, The Banner of Truth Trust, Edinburgh, 1989.
26. Hooker, Morna D.: *The Gospel According to St. Mark*. Black's New Testament Commentaries. A & C Black, London, 1991.
27. Jakubinyi György: *Máté evangéliuma*. Szent István Társulat, Budapest, 1991.
28. Jeremias, Joachim: *Jézus példázatai*. Budapest, 1991.
29. Karner Károly: *Máté evangéliuma*. Keresztyén Igazság, Sopron, 193
30. Kálvin János: *Evangéliumi harmónia*. Rábold Gusztáv fordítása. Kolozsvár–Székelyudvarhely–Bp, 1939–1942.
31. Kecskeméthy István: *Gyakorlati kommentár Márk evangéliomához*. Grafica, Kolozsvár, 1933.
32. Kozma Zsolt: *Jézus Krisztus példázatai*. Iránytű Alapítvány, Gödöllő, 2002.
33. Lészai Lehel: *A tanítványok elhívása és küldetése a szinoptikus evangéliumokban*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2008.
34. Lészai Lehel: *Discipleship in the Synoptics*. Evangelische Verlagsanstalt, Leipzig, 2017.
35. Lészai Lehel: *Újszövetségi biblikaológia*. Egyetemi Műhely Kiadó, Kolozsvár, 2012.
36. Lészai Lehel: *Tanítványi létforma*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2022.
37. Luz, Ulrich: *Das Evangelium nach Matthäus*. Benziger Verlag – Neukirchener Verlag, Zürich – NeukirchenVluyn, EKKNT I/1: 1985, I/2: 1990 (19962), I/3: 1997, I/4: 2002a.
38. Morris, Leon: *Luke*. Tyndale New Testament Commentaries sorozat, InterVarsity Press – William B. Eerdmans Publishing Company, 1990, Leicester, England – Grand Rapids, Michigan.
39. Nestle–Aland: *Novum Testamentum Greece*. Ed. 27. (Introduction/Einführung). Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1993²⁷.
40. Nolland, John: *Luke 1–3*. Word Biblical Commentary 35A–B–C. Word Books, Dallas, Texas, 1989–1997.
41. Page, Andrew: *Das MarkusExperiment. Jesus kennen lernen mit dem MarkusEvangelium*. VTR, Nürnberg, 2004.
42. Pröhle Károly: *Lukács evangéliuma*. Evangélikus Egyetemes Sajtóosztály, Budapest, 1991.
43. Ravasz László: *Az Újszövetség magyarázata I–II*. Református Egyház Zsinati Irodájának Sajtóosztálya, Bp, 1991.
44. Ravasz László: *Az Újszövetség magyarázata III*. A Református Egyház Zsinati Irodájának Sajtóosztálya, Bp, 1991.
45. Rienecker, Fritz: *Das Evangelium des Markus*. Wuppertaler Studienbibel. R. Brockhaus Verlag – Brunnen Verlag, Wuppertal – Giessen, 1983.
46. Spinetoli, Ortensio da: *Máté: Az egyház evangéliuma*. Ford.: Turay Alfréd. Agapé, Szeged, 1998.
47. Spinetoli, Ortensio da: *Lukács: A szegények evangéliuma*. Ford.: Turay Alfréd. Agapé, Szeged, 1996.
48. Stott, R. W. John: *The Message of the Sermon on the Mount*. The Bible Speaks Today kommentár sorozat, InterVarsity Press, Leicester, 19932.
49. Szathmáry Sándor: *Bibliáismeret II*. Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya, Budapest, 1995².
50. *Szinopszis*. Kálvin János kiadó, Budapest, 1994.
51. Varga Zsigmond J.: *Újszövetségi bevezetés*. A Református Zsinati Iroda Doktorok Kollégiumának Főtitkári Hivatala, Budapest, 2000.

52. Wilcock, Michael: *The Message of Luke. The Saviour of the World.* The Bible Speaks Today kommentár sorozat, InterVarsity Press – Downers Grove, Leicester, England – Illinois, USA, 1979.
53. Wuppertaler Studienbibel kommentár sorozat. Wuppertal, 1961–1973.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținutul cursului este același cu conținutul introductiv al Noului Testament predat la universități prestigioase
- Subiectul ține cont de rezultatele cercetării biblice contemporane.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoașterea temeinică a materialului predat	Examen scris	33 %
	Cunoașterea detaliată a materialului	Teste	33 %
10.5 Seminar/laborator	Elaborarea unei lucrări de seminar	Corectitudinea, acuratețea	17 %
	Prezentarea lucrării de seminar	Precizia, bibliografia folosită	17 %
10.6 Standard minim de performanță			
• Lucrarea de seminar trebuie să aibă cel puțin trei pagini, pe lângă pagina de titlu și referințe, și trebuie susținută de idei și argumente independente. Examenul scris și testele sunt promovate dacă studenții obțin cel puțin nota 5. În cadrul examenului sunt necesare cunoștințe detaliate a trei cărți citite, și întregul material predat.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă	
--	--	---

Data completării:
24.09.2025.

Semnătura titularului de curs

Dr. Lészai Lehel

Semnătura titularului de seminar

Dr. Lészai Lehel

Data avizării în departament:

Semnătura directorului de departament

Dr. Péter István

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".